

Περιεχόμενα

Κατάλογος συγγραφέων	9
Αντί προλόγου	13
<i>Ν. Πατινώτης</i>	
Εισαγωγή	15
<i>Έ. Ντολιοπούλου</i>	
Το ολόήμερο νηπιαγωγείο: Τάσεις και προοπτικές	19
<i>Έ. Ντολιοπούλου</i>	

A Ελλάδα

1. Το ολόήμερο νηπιαγωγείο στην Ελλάδα: Ιστορική αναδρομή	43
<i>Ι. Ανδριανοπούλου, Α. Γεωργοπούλου, Δ. Λάζου, Φ. Μάρκου, Ε. Τάση</i>	
2. Έβρος	55
<i>Μ. Εξαμηλιώτου</i>	
3. Θεσσαλονίκη	67
<i>Θ. Τσεσμετζή</i>	
4. Κρήτη	75
<i>Ε. Σερλέτη</i>	
5. Πέλλα	83
<i>Μ. Ζωγράφου-Τσαντάκη</i>	

B Ξένες χώρες

1. Αυστραλία	97
<i>A. Farrell, C. Tayler, L. Tennent</i>	

2.	Βραζιλία	109
	<i>V. Didonet</i>	
3.	Γαλλία	125
	<i>C. Luet</i>	
4.	Δανία	133
	<i>S. Broström</i>	
5.	ΗΠΑ	145
	<i>P. Clark</i>	146
	<i>D.P. Fromberg</i>	155
6.	Ηνωμένο Βασίλειο	169
	<i>A. Curtis</i>	
7.	Ισλανδία	191
	<i>J. Einarsdóttir</i>	
8.	Καναδάς	201
	<i>C. Blades, P. Tarr</i>	
9.	Κορέα	213
	<i>O.S. Yang</i>	
10.	Σουηδία	231
	<i>M.K. Lohmander</i>	
11.	Τουρκία	251
	<i>F. Zanbak</i>	
12.	Φινλανδία	257
	<i>M.-K. Lerkkanen, P. Koivisto</i>	

Αντί προλόγου

Το ολοήμερο νηπιαγωγείο αναπτύχθηκε και έφθασε πια σε εκείνο το επίπεδο ωριμότητας ώστε να είναι αναμενόμενη και φυσικά ευπρόσδεκτη η επιστημονική ενασχόληση με αυτό. Κάτι τέτοιο ισχύει προφανώς για όλους εμάς που πονέσαμε και πονάμε για το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό θεσμό. Η νέα γνώση που προκύπτει από την έρευνα είναι πάντοτε πολύ χρήσιμη για όσους ασχολούνται με την εφαρμογή στην πράξη των επιστημονικών ευρημάτων. Έτσι το παρόν βιβλίο έρχεται να υποστηρίξει το έργο για την ανάπτυξη και επέκταση του ολοήμερου νηπιαγωγείου.

Όταν τον Απρίλιο του 1997 συνεδρίαζε για πρώτη φορά η Επιστημονική Ομάδα που είχε συσταθεί από το ΥΠΕΠΘ για τη συγκρότηση και την παρακολούθηση της υλοποίησης του νέου θεσμού προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης, ούτε ο πιο αισιόδοξος δεν περίμενε τη γρήγορη θετική εξέλιξη που ακολούθησε· κανείς εκτός ίσως από εμάς, τους ανθρώπους της Επιστημονικής Ομάδας, που με μεγάλο κέφι, ένταση, ρεαλισμό, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα της επιστήμης αλλά και τις διαφαινόμενες κοινωνικές ανάγκες, αφοσιωθήκαμε στο έργο για τη σύλληψη και τη συγκρότηση ενός νέου εκπαιδευτικού θεσμού που να εξυπηρετεί παιδιά προσχολικής ηλικίας, των οποίων και οι δύο γονείς εργάζονται.

Ήδη από τον πρώτο χρόνο εφαρμογής της σε 160 σχολεία της χώρας, η εκπαιδευτική αυτή καινοτομία αξιολογήθηκε πολύ θετικά από γονείς και εκπαιδευτικούς. Σχεδόν το σύνολο των γονέων, και συγκεκριμένα το 97% από όσους είχαν παιδιά που φοιτούσαν σε ολοήμερα νηπιαγωγεία, έκρινε επιτυχημένο το νέο θεσμό. Αλλά ακόμη ενδεικτικότερο στοιχείο για την επιτυχία του ολοήμερου νηπιαγωγείου –ή εισαγωγικού σχολείου διευρυμένου ωραρίου, όπως το αποκαλέσαμε εμπνεόμενοι από τις ιδέες καινοτόμων εκπαιδευτικών της πράξης– θεωρούμε την πεποίθηση που εξέφρασαν οι γονείς ότι, ακόμη και αν δεν είχαν την ανάγκη να εγγράψουν τα παιδιά τους στο συγκεκριμένο τύπο σχολείου, επειδή οι ίδιοι θα εργάζονταν, θα τον προτιμούσαν και πάλι λόγω της καλύτερης παιδαγωγικής υποστήριξης που παρέχει, κατά την άποψή τους, στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Είναι χαρακτη-

ριστικό ότι κατά τον έβδομο χρόνο λειτουργίας του θεσμού (2003-04) περίπου το 1/5 των παιδιών που φοιτούσαν σε ολοήμερο νηπιαγωγείο είχαν μητέρα που δεν εργαζόταν σε βιοποριστικό επάγγελμα. Το δεδομένο αυτό αποδεικνύει τη διάδοση και αποδοχή του θεσμού από ευρέα κοινωνικοοικονομικά στρώματα του πληθυσμού σε αστικές αλλά και σε αγροτικές περιοχές.

Προφανώς μένουν πολλά ακόμη να γίνουν όσον αφορά την ομαλή λειτουργία των ολοήμερων νηπιαγωγείων και τη βελτίωση των υπηρεσιών που αυτά τα τελευταία προσφέρουν σε καθημερινή βάση. Βελτιώσεις απαιτούνται τόσο στην υλικοτεχνική και κτιριακή υποδομή, στις διαδικασίες επιχορήγησης και στον τρόπο λειτουργίας αυτού του τύπου νηπιαγωγείου, όσο –κυρίως– σε ζητήματα σχετικά με το εκπαιδευτικό, και όχι μόνο, προσωπικό. Η επιμόρφωση των νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών και η συνεχιζόμενη εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων με το ολοήμερο νηπιαγωγείο εκπαιδευτικών και στελεχών της εκπαίδευσης αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους, στους οποίους η οργανωμένη πολιτεία οφείλει να στρέψει την προσοχή της.

Η συνάδελφος κυρία Έλση Ντολιοπούλου συμμετείχε από το 2000 μέχρι το 2003 στην Επιστημονική Ομάδα για το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο. Έχοντας συμβάλει ουσιαστικά στην επέκταση του θεσμού, γνωρίζει πολύ καλά τις παραμέτρους που τίθενται κατά την εφαρμογή στην πράξη των ιδεών και αποφάσεων της Επιστημονικής Ομάδας. Στο παρόν βιβλίο, του οποίου έχει αναλάβει την επιστημονική επιμέλεια, επέλεξε να κάνει κάτι πρωτότυπο: να δώσει το λόγο σε πρωταγωνιστές του θεσμού. Θέλησε να γίνουν γνωστές αφενός η εμπειρία επιστημόνων με αυξημένη ευθύνη στην εφαρμογή του θεσμού στην Ελλάδα και αφετέρου η άποψη συναδέλφων από δώδεκα άλλες χώρες. Όλα μαζί τα κείμενα, με την πολυμορφία και τις διαφοροποιήσεις τους, συγκροτούν ένα ενδιαφέρον βιβλίο, που προσεγγίζει και διαφωτίζει πολύπλευρα το ολοήμερο νηπιαγωγείο ως θεσμό και ως εφαρμοζόμενο πολιτικό μέτρο. Ένα βιβλίο που αποκαλύπτει πόσο μικρός και απτός γίνεται ο σύγχρονος μέγας κόσμος στην εποχή της παγκοσμιοποίησης μέσα από την προσπάθεια των εκπαιδευτικών συστημάτων να οργανώσουν την ένταξη των μικρών παιδιών στην κοινωνία όπου διαβιούν.

Νικήτας Πατινιώτης
Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου
Πρώην Πρόεδρος της Επιστημονικής Ομάδας
για το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο